C U R T E A D E A P E L B Ă L Ț I

Dosarul nr.21rji-1209/2023 Prima instanţă: Judecătoria Soroca, sediul Central

Judecător: Ghenadie Tocaiuc

DECIZIE
În numele Legii

13 decembrie 2023
mun. Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei de judecată Ala Rotaru
Judecătorii: Dumitru Pușca, Ruslana Burdeniuc

a examinat în ordine de recurs, recursul Directorului adjunct al Penitenciarului nr. 6 Soroca, Dumitru Porcescu, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 26.09.2023 prin care a fost admisă plângerea condamnatului **Postolache Andrei** ***** împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție.

Asupra recursului, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,

c o n s t a t ă:

Prin sentința Judecătoriei Edineț sediul Ocnița din 23.01.2019, Postolache Andrei ***** a fost condamnat în baza art.145 alin.(2) lit.a) și j) din Codul penal la 12 (doisprezece) ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca (sediul Central) din 01.10.2021, în condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, termenul pedepsei definitive de 12 (doisprezece) ani închisoare, stabilit lui Postolache Andrei ***** prin sentința Judecătoriei Edineț (sediul Ocnița) din 23.01.2019, i-a fost redus cu 188 zile pentru deținerea în Penitenciarul nr.11-Bălți și nr.6-Soroca în condiţii

contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca (sediul Central) din 17.08.2022, modificată prin Decizia Curții de Apel Bălți din 26.09.2022, în temeiul art.4734 CPP, s-a redus termenul de pedeapsă cu 60 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca (sediul Central) din 07.07.2023, în temeiul Legii amnistiei an. 2021, s-a redus termenul de pedeapsă cu 1/3.

Începutul termenului –29.04.2018.

Sfârşitul termenului – 23.08.2025.

La 23.08.2023 în Judecătoria Soroca (sediul Central) a parvenit spre examinare plângerea condamnatului Postolache Andrei ***** împotriva administrației instituţiei penitenciare referitoare la condițiile de detenție. În motivarea plângerii condamnatul invocând deținerea sa în Penitenciarul nr. 6 Soroca în condiții de detenție precare și anume în celule supraaglomerate, astfel nefiind respectate standardele de suprafață de patru metri pătrați pentru un condamnat, totodată a invocat și probleme de sănătate, și lipsa medicilor calificați. A solicitat reducerea termenului de pedeapsă odată cu constatarea încălcării drepturilor garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale referitor la condițiile de detenție.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 26.09.2023 a fost admisă plângerea condamnatului Postolache Andrei ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul că, Postolache Andrei ***** a fost deţinut în perioada 01.08.2022-20.09.2023, în Penitenciarul nr. 6 Soroca, 420 (patru sute douăzeci) zile, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Postolache Andrei *****, cu 84 (optzeci și patru) zile, pentru perioada de 420 (patru sute douăzeci) zile, în care s-a aflat în detenţie, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie.

Termenul pedepsei definitive de 12 (douăsprezece) ani închisoare, stabilit lui Postolache Andrei *****, prin sentința Judecătoriei Edineț (sediul Ocnița) din 23.01.2019, s-a redus cu 84 (optzeci și patru) zile.

A fost obligată administrația instituției penitenciare nr. 6 Soroca, potrivit art. 473^4 alin. (3) CPP, să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, aceasta în termen a fost contestată cu recurs de către Directorul adjunct al Penitenciarului nr.6 Soroca, Dumitru Porcescu, care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 26.09.2023, în partea reducerii pedepsei cu 84 zile pentru perioada, în care condamnatul s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr.6 Soroca, în calitate de condamnat.

În susținerea cererii de recurs a invocat următoarele argumente:

- consideră că la examinarea pretenţiilor invocate de Postolache Andrei *****, judecătorul de instrucţie a apreciat superficial probele prezentate de reprezentatul instituţiei privind condiţiile de detenţie din instituţia penitenciară în care este deţinut Postolache Andrei *****;

- prin raportul prezentat şi anexele la acesta, au fost descrise cu lux de amănunte condiţiile care sunt asigurate lui Postolache Andrei ***** pe parcursul deţinerii în instituţia respectivă, din care rezultă că au fost respectate standardele minime de întreţinere a acestuia, şi nicidecum nu pot fi apreciate condiţiile de detenţie ca inumane sau degradante;

- argumentul cheie pe care s-a fondat prima instanţă, la aprecierea condiţiilor de detenţie ca fiind inumane şi degradante a servit spaţiul de 4 m^2 ce ar trebui să revină fiecărui condamnat. În context precizează faptul că, potrivit raportului în care se descriu condiţiile de detenţie în instituţia penitenciară în care este deţinut Postolache Andrei *****, au fost prezentate datele cu privire la spaţiul de deţinere acordat acestuia, din care rezultă că norma de spaţiu cu care a fost asigurat corespunde standardelor statuate, iar instanţa contrar datelor indicate, s-a fondat pe constatările efectuate de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii (CPT) în rapoartele sale efectuate în rezultatul vizitelor întreprinse;

- menţionează că prin Ordinul MJ nr.150 din 10.06.2022 *Privind stabilirea tipurilor de penitenciare, sectoarelor de detenţie create în cadrul acestora şi a capacităţii de deţinere pentru fiecare instituţie*, capacitatea totală a Penitenciarului nr. 6 Soroca constituie 753 locuri, cu respectarea normei de spaţiu minim de 4 m^2 pentru un deţinut (la moment fiind 600 condamnaţi);

- la caz, au fost argumentate toate chestiunile cu privire la: asigurarea condiţiilor materiale de detenţie sub aspectul amenajării şi dotării celulelor de detenţie, asigurarea iluminării şi ventilării, asigurarea cu obiecte de igienă şi menaj, acordarea posibilităţii aflării în afara celulei în perioada de la deşteptare până la stingere, acordarea asistenţei medicale necesare în condiţii de confidenţialitate şi asigurarea condiţiilor optime pentru exercitarea tuturor drepturilor prevăzute persoanelor aflate în detenţie;

- la examinarea cauzei nu au fost apreciate probele sub formă de planşe fotografice prezentate, or, prin intermediul acestora se demonstrează direct netemeinicia pretenţiilor invocate de Postolache Andrei ***** cu privire la

condiţiile în care se deţine. Materialele fotografice au fost prezentate anume în scopul de a demonstra aflarea numitului în condiţiile reale de detenţie, prin prezentarea probelor vizibile, în susţinerea argumentelor invocate în raport în această privinţă;

- la aprecierea condiţiilor de detenţie corespunzător plângerii adresate de Postolache Andrei *****, judecătorul de instrucţie s-a ghidat exclusiv de alegaţiile declarative ale condamnatului şi constatările generale indicate în rapoartele instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniul respectării drepturilor omului. Astfel, raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speţa, instanţa a apreciat că plângerea acestuia este una întemeiată şi urmează a fi admisă, cu emiterea unei soluţii în favoarea condamnatului, bazându-se pe problemele supraaglomerării care au fost identificate în constatările respective şi care au fost trasate în repetate rânduri de Comitetul ONU împotriva torturii (2014, 2017), Comitetul european pentru prevenirea torturii (2015-2019), Avocatul Poporului (2002-2019), Consiliul pentru prevenirea torturii (2017-2019) şi raportul Ombudsman-ului din 2019;

- judecătorul de instrucţie nu a luat în considerare argumentele prezentate de instituţia penitenciară cu privire la evaluarea condiţiilor de detenţie în care este deţinut Postolache Andrei *****, fapt din care a interpretat eronat clasificându-le grave, pentru care a dispus aplicarea calculului a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie pentru perioada de 420 zile aflat în detenţie în Penitenciarul nr.6-Soroca se reduce pedeapsa cu 84 zile. Astfel pedeapsa fiind redusă cu 84 zile pentru perioada de deţinere în calitate de condamnat;

- pe parcursul deţinerii în Penitenciarul nr. 6 Soroca, Postolache Andrei ***** nu a înaintat nici o plângere către administraţia penitenciarului în care s-a deţinut, cu referire la neconformitatea condiţiilor de detenţie. În context precizează şi faptul, că Postolache Andrei ***** nu a înaintat astfel de cereri nici în instanţele naţionale (în ordine civilă), nici în cele internaţionale pentru constatarea condiţiilor precare în care considera că se deţine;

- în această ordine de idei, s-a concluzionat faptul că pe perioada detenţiei, condamnatul Postolache Andrei ***** nu a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiţii a executării detenţiei, iar completul de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urmează să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate;

- reieşind din probele anexate, se constată că condiţiile materiale de detenţie în care se deţine condamnatul Postolache Andrei *****, sunt satisfăcătoare şi nu depăşesc pragul minim de severitate cerut de art. 3 CEDO. Astfel, condamnatului în Penitenciarul nr. 6 Soroca îi sunt asigurate condiţii corespunzătoare ce asigurau

minimul necesar conform standardelor reglementate de legislaţia execuţional-penală.

Procedura înștiințării legale în instanța de recurs a fost executată (f.d.32, 33).

Potrivit prevederilor art. 447 alin. (1) Cod procedură penală: *„ recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces”.*

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursului declarat, părțile nu au depus referință asupra recursului declarat.

Verificând argumentele invocate în recurs şi verificând legalitatea şi temeinicia încheierii atacate, Colegiul penal ajunge la concluzia că recursul declarat de Directorul adjunct al Penitenciarului nr. 6 Soroca, Dumitru Porcescu urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanţei de fond fără modificări reieşind din următoarele considerente.

Conform art. 449 alin.(1) pct.1) lit. a) CPP, *judecând recursul, instanţa respinge recursul, menţinând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.*

În susținerea soluției adoptate, Colegiul penal se va referi la unele prevederi legale ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal și anume.

Conform art. 469 alin. (1) pct. 17^1) Cod procedură penală, *la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor.*

Potrivit cererii depuse de condamnat în instanța de fond, acesta a solicitat constatarea aflării sale în detenție, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru perioada de timp, în care a fost deținut în Penitenciarul nr.6 Soroca în calitate de condamnat (01.08.2022-20.09.2023).

La speță, Colegiul arată că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63). Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condiţiile de

detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

Cu referire la obiecțiile expuse de recurent în cererea de recurs, Colegiul penal va fi solidar cu instanța de fond, apreciind ca fiind justă și legală soluția cu privire la constatarea, că Postolache Andrei ***** a fost deținut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în Penitenciarul nr.6-Soroca în total 420 zile, în calitate de condamnat.

Astfel, instanța de recurs reiterează faptul că întru adoptarea soluției pe caz, judecătorul de instrucție cu referire la rapoartele prezentate, a făcut o analiză amplă a condițiilor de detenție și cazare a condamnatului și anume conducându-se de Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, care în punctul 464 stipulează că ”Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii”, precum reținând și cele constatate în Raportul din 13 decembrie 2018 a CPT, prin care au fost constatate condiții nesatisfăcătoare în Penitenciarul nr.6 Soroca, indicându-se că situația Penitenciarului nr. 6-Soroca, în linii generale, în comparație cu cele concluzionate în raportul vizitei periodice din anul 2015, este: starea celulelor, care necesită reparații și îmbunătățirea condițiilor de igienă; accesul limitat la lumina razelor solare; insalubritatea sanitară; infectarea cu paraziții, etc.), a rămas neschimbată pentru un număr mare de deținuți, care continuau să fie ținuți în condiții, care pot fi de-a dreptul considerate inumane și degradante. În Penitenciarul nr.6-Soroca au fost desfășurate reparații minore doar în sectorul 12 și în cantina pentru deținuți, erau în curs de desfășurare lucrările de divizare a dormitoarelor de capacitate înaltă în camere mai mici. S-au menționat încă o dată diferențele izbitoare în condițiile de detenție în diferite zone de cazare. Potrivit punctului 40 al Raportului, s-a constatat că, la Penitenciarul din Soroca, în care erau deținute aproape 800 de persoane, nu era un medic de mai bine de un an. În cabinetul medicului dentist starea condițiilor igienice era deplorabilă. Medicamentele din acest cabinet nu erau păstrate în modul corespunzător. Totodată, specialiştii din cadrul CPT au recomandat autorităţilor din Republica Moldova ca să-şi mărească eforturile în sensul îmbunătăţirii condiţiilor de detenţie curente în penitenciarul respectiv.

La caz, este justă aprecierea critică de către instanța de fond a aspectelor invocate de către administrația Penitenciarului nr.6-Soroca, referitor la respectarea condiţiilor de detenţie, or acestea nu au fost fundamentate pe careva probe, iar potrivit art.473^3 alin.(2) din Codul de procedură penală, ”sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau

prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare". Pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța se va baza pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale, ce țin de acest aspect.

La fel, judecătorul de instrucție corect a statuat că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Postolache Andrei ***** pe parcursul detenței sale în Penitenciarul nr.6-Soroca au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenţie, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

Reieșind din cele descrise supra, instanța de recurs apreciază ca fiind justă concluzia judecătorului de instrucție cu privire la aprecierea critică a aspectelor invocate de către administraţia penitenciarelor, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părţi, în lipsa altor dovezi, instanţa s-a bazat pe rapoartele organizaţiilor naţionale şi internaţionale ce ţin de acest aspect cât și de argumentele invocate de condamnat și apărătorul său.

În corespundere cu cele menționate, Colegiul remarcă, că având în vedere că la soluționarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanţă a încălcărilor privind condiţiile de detenţie, care au afectat grav drepturile condamnatului, ci şi stabilirea unei reduceri a pedepsei care variază de la 1 zi la 3 zile, în dependenţă de gradul şi intensitatea suferinţelor, judecătorul just a analizat în ansamblu şi celelalte argumente invocate de către petent în plângerea depusă.

În acest sens, just s-a făcut referire la art. 473^4 alin. (3), (4), (5) CPP.

Reieșind din cele menționate supra, judecătorul just a ajuns la concluzia că condamnatul Postolache Andrei ***** a fost deținut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în Penitenciarul nr. 6-Soroca.

Totodată, instanța de fond ținând cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului Postolache Andrei *****, întemeiat a considerat necesar de a calcula în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP, și a reduce pedeapsa condamnatului cu calcularea 2 zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenţie, cu reducerea pedepsei definitive de 12 (doisprezece) ani închisoare, stabilit prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița din 23.01.2019, cu 84 zile.

În împrejurările constatate, instanţa de recurs ajunge la concluzia că recursul directorului adjunct al Penitenciarului nr.6 Soroca, Dumitru Porcescu este nefondat, din care motive urmează a fi respins cu menținerea încheierii fără modificări.

În conformitate cu prevederile art.449 alin. (1) p.1) lit. a) CPP, Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,

DECIDE:

Respinge ca nefondat recursul Directorului adjunct al Penitenciarului nr.6 Soroca, Dumitru Porcescu, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 26.09.2023, pronunțată în privința lui **Postolache Andrei *******, încheiere care se menţine fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedinte de şedinţă: Ala ROTARU

Judecătorii: Dumitru PUȘCA

Ruslana BURDENIUC